

BÙI NGỌC SƠN

TRIẾT LÝ CHÍNH TRỊ

Trung Hoa Cổ Đại

Và vấn đề

NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN

(SUY NGẪM, THAM CHIẾU VÀ GỢI MỞ)

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

W-D4/6037

NHÀ XUẤT BẢN TƯ PHÁP
HÀ NỘI 2004

MỤC LỤC

Lời giới thiệu

5

Lời tác giả

7

Chương 1

CHÍNH TRỊ - VIỆC LỚN CỦA ĐẠO NGƯỜI

11

I. Cơ sở của xu hướng “Nhân đạo chính vi đại”

11

II. Tổng quan và sự hình thành các chủ thuyết chính trị Trung Hoa cổ đại

20

1. Nho gia

22

2. Mặc gia

27

3. Đạo gia

29

4. Pháp gia

33

5. Dịch học phái

34

Chương 2

CÁC CHỦ THUYẾT CHÍNH TRỊ TRUNG HOA CỔ ĐẠI	38
I. Chủ thuyết chính trị của Khổng Tử	38
1. “Nhân” nền tảng chủ thuyết của Khổng Tử	38
2. Một xã hội nhân bản	50
II. Chủ thuyết chính trị của Mạnh Tử	74
1. Luận về tính thiện	74
2. Từ tính bản thiện đến một xã hội nhân nghĩa	80
III. Chủ thuyết chính trị của Tuân Tử	89
1. Về nguồn gốc của quyền lực nhà nước	89
2. Luận về tính ác	90
3. Từ thuyết tính ác đến chủ thuyết lễ trị	96
IV. Chủ thuyết chính trị của Mặc Tử	100
1. Về nguồn gốc của quyền lực nhà nước	100
2. Chủ thuyết kiêm ái	104
V. Chủ thuyết chính trị của Lão Tử	114
1. Cơ sở triết học tự nhiên của chủ thuyết chính trị	114
2. Chủ thuyết vô vi	120
VI. Chủ thuyết chính trị của Trang Tử	141
1. Triết lý “tự do”	141

2. Từ “tự do” đến “vô vi”	150
VII. Chủ thuyết chính trị của Hàn Phi Tử	155
1. Về bản tính của con người	155
2. Chủ thuyết pháp trị	159
3. Triết lý dùng người trong cai trị	174
VIII. Chủ thuyết chính trị trong Kinh Dịch	186
1. Về nguồn gốc của quyền lực nhà nước	186
2. Chủ trương kết hợp nhân trị và pháp trị	189

Chương 3

TRIẾT LÝ CHÍNH TRỊ TRUNG HOA CỔ ĐẠI VÀ VẤN ĐỀ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN THAM CHIẾU VÀ GỢI MỞ

I. Triết lý chính trị Trung Hoa cổ đại và nhà nước pháp quyền - góc nhìn tham chiếu	199
II. Từ triết lý chính trị Trung Hoa cổ đại gợi mở đến việc xây dựng Nhà nước pháp quyền Việt Nam hiện nay	203
1. Nhà nước của dân	203
2. Nhà nước vì con người	212
3. Xã hội khiêm ái	228
4. Vô vi và pháp quyền	231

5. Pháp trị và pháp quyền

Thay lời kết

Tài liệu tham khảo

244

252

261

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN ĐỨC GIAO

Phạm Văn Tuấn
Nguyễn Quốc Anh
Đặng Vinh Quang
Phạm Việt Hà
Bùi Cẩm Thơ

Biên tập:

Thiết kế bìa:

Trình bày:

Sửa bản in: